

## Enonkosken kunnan osallistuminen Etelä-Savon maakuntaliiton Casper-hankkeeseen

KH 05.11.2024 § 208  
209/00.01.05/2024

Etelä-Savon maakuntaliitto on kumppanina toteuttamassa 4-vuotista Interreg Europe -hanketta, jonka tavoitteena on vahvistaa maakunnan sopeutumista demografisiin muutoksiin. Miten alueella voidaan vastata väestön vähenemiseen, vanhenemiseen tai poismuuttoon?

CASPER (Citizen Activation in Shrinking rural areas for Place-based policies to Enhance Resilience)-hankkeessa (1.3.2023-28.2.2027) kootaan yleisen supistumiskehityksen tilannekuvaa maakunnan kunnista sekä suunnitellaan yksityiskohtaisempi kehittämistoimenpide ja siihen liittyvä pilotointi yhteistyössä kuntien ja muiden kohderyhmien kanssa. Keskeinen osa hanketta on yhteistyö hankkeen kansainvälisten partnereiden kanssa.

EU:n alueella lähes 60 prosentilla maaseutuvaltaisista alueista väestö vähenee jatkuvasti. Nämä alueet kattavat lähes 40 prosenttia EU:n pinta-alasta ja kolmanneksen sen väestöstä. Useimmat menettävät väestöään vinoutuneen ikärakenteen ja alhaisen syntyvyyden vaikutusten vuoksi, ja monilla alueilla poismuutto aiheuttaa myös "aktiivista" supistumista.

CASPER-hankkeessa viisi aluetta ryhtyy yhteistyöhön parantaakseen politiikkaansa vastatakseen yhteiseen haasteeseen: Etelä-Savo (Suomi), Somogyn lääni (Unkari), Basilicata (Italia), Nouvelle-Aquitaine (Ranska) ja Podlaskie (Puola). Yhteinen lähtökohta on, että vaikka väestö vähenee, alueemme voivat menestyä elämänlaadun ja hyvinvoinnin indikaattoreilla, mikä tekee niistä houkuttelevia ihmisille jäädä tai palata – siinä määrin, että alueidemme elinvoimaisuus, erityisosaaminen ja kulttuuriperintö voidaan säilyttää.

Yhteistyössä kehitetään ja otetaan käyttöön keinoja, joiden avulla alueiden toimijat ja kansalaiset saadaan entistä suoremmin mukaan etsimään ratkaisuja väestökadon haasteisiin. Siten alueen asukkaat voivat sopeutua muutoksiin tai parhaassa tapauksessa löytää luovia vaihtoehtoja palvelujen oikealle mitoitukselle.

Etelä-Savon maakuntaliiton Casper hanke kutsuu Enonkosken kunnan mukaan CASPER-hankkeeseen, joka tarjoaa kehittämisapua Etelä-Savon kunnille, joilla on demografisia haasteita nyt tai tunnistetusti lähitulevaisuudessa. CASPER-hanke tarjoaa kunnille palvelumuotoilukokonaisuutta, jossa osallistetaan kuntalaisia oman kunnan kehittämistyöhön ja pyritään kunnan vahvuuksien tunnistamiseen ja kehittämiseen palvelumuotoilun keinoin. Tavoitteena on löytää ratkaisuja siihen, miten kunta voi menestyä ja tarjota mielekästä elämää kuntalaisille myös silloin, kun julkiset resurssit ovat tiukilla.

Kuntien kohtaamat haasteet – kuten julkisten resurssien väheneminen ja väestörakenteen muutokset – vaativat ennakoivia ja innovatiivisia ratkaisuja. CASPER tarjoaa kunnallenne konkreettisen mahdollisuuden löytää uusia tapoja hyödyntää paikallisia vahvuuksia ja kehittää palveluja asukkaiden tarpeiden mukaisesti.

Palvelumuotoilu auttaa hahmottamaan kuntalaisten arkea ja tarpeita uudella tavalla, ja luo käytännön ratkaisuja, joilla on suoria vaikutuksia kunnan vetovoimaan ja elinvoimaisuuteen. Työpajat tuovat esille kuntalaisten äänen ja sitouttavat heidät aktiivisesti mukaan kehitystyöhön.

Miksi kunnan kannattaa lähteä mukaan?

1. Osallistuminen auttaa kirkastamaan ja kehittämään niitä asioita, jotka tekevät kunnasta erityisen asukkailleen.
2. Kunta saa käyttöön asiantuntijoiden vetämät työpajat, joiden avulla voi löytää uusia ratkaisuja pieneneviin resursseihin ja kasvaviin tarpeisiin.
3. Työpajat lisäävät kuntalaisten osallisuutta ja sitouttaa heitä paikalliseen kehittämiseen, mikä puolestaan vahvistaa yhteisöllisyyttä ja luottamusta.
4. Hanke auttaa luomaan pitkäjänteisen suunnitelman, jonka avulla kunta voi vastata tulevaisuuden haasteisiin ja pysyä elinvoimaisena.

Kunnalta ei hankkeeseen tarvita erillistä rahoitusosuutta, vaan hankkeessa kunnan toivotaan työpajojen toteutukseen antamaan tilat sekä osallistuvan tilaisuuksien markkinointiin. Työpajojen toteutus voidaan suunnitella yhteistyössä. Palvelumuotoilija suunnittelee työpajoissa käytettävän menetelmän, mutta menetelmiin ja itse tilaisuuksiin voidaan yhdistää paikallisesti ajankohtaisia teemoja. Hankkeessa toivotaan myös viranhaltijoiden, kunnan työntekijöiden ja päättäjien osallistuvan työpajoihin. Alustavasti on suunniteltu, että työpajat toteutettaisiin osittain virka-aikaan ja osittain ilta-aikaan, jotta tavoitetaan osallistujia mahdollisimman laajasti. Tavoitteena on järjestää työpajoja marraskuussa ja tammikuussa.

Lisätietoja hankkeesta <https://www.esavo.fi/casper>

Lapsivaikutusten arviointi: Ei vaikutusta.

Valmistelija Kunnanjohtaja Minna Laurio

Esittelijä Kunnanjohtaja Minna Laurio

Päätösehdotus Enonkosken kunta osallistuu Etelä-Savon maakuntaliiton Casper-hankkeeseen tarjoamalla tiloja hankkeen työpajoihin, osallistumalla tilaisuuden markkinointiin sekä mahdollistamalla luottamushenkilöille, viranhaltijoille ja työntekijöille osallistumisen työpajoihin.

Päätös Esitys hyväksyttiin.